

Ontwerpbesluit Geuldal

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Geuldal**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
 - H6110 *Kalkminnend of basifiel grasland op rotsbodem behorend tot het *Alysson-Sedion albi*
 - H6130 *Grasland op zinkhoudende bodem behorend tot het *Violetalia calaminariae*
 - H6210 *Droge half-natuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (*Festuco-Brometalia*) (*gebieden waar opmerkelijke orchideeën groeien)
 - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
 - H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones
 - H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 - H7220 *Kalktufbronnen met tufsteenformatie (*Cratoneurion*)
 - H7230 Alkalisch laagveen
 - H9110 Beukenbossen van het type *Luzulo-Fagetum*
 - H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* of soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagion*)
 - H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion betuli*
 - H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:

H1078	* Spaanse vlag
H1083	Vliegend hert
H1096	Beekprik
H1163	Rivierdonderpad
H1166	Kamsalamander
H1193	Geelbuikvuurpad
H1318	Meervleermuis
H1321	Ingekorven vleermuis
H1324	Vale vleermuis

Artikel 2

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Geuldal** in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.
3. De instandhoudingsdoelstelling, bedoeld in het tweede lid, heeft mede betrekking op de instandhouding van de volgende soort, anders dan vereist ingevolge de in artikel 1 genoemde richtlijn:

H1037 Gaffellibel

Dit betreft een soort opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206).

Artikel 3

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Geuldal inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Geuldal aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het aangewezen gebied vormt het Natura 2000-gebied Geuldal, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. Deze aanwijzing vormt het Natura 2000-gebied Geuldal, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. Daarbij zijn tevens instandhoudingsdoelstellingen opgenomen voor complementaire doelen, die vermeld zijn in artikel 2.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent en worden de eventueel doorgevoerde wijzigingen van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen 'behoud', 'uitbreiding' of 'verbetering' gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van 'behoud' of 'uitbreiding' van oppervlakte en van 'behoud' of 'verbetering' van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van 'behoud' of 'uitbreiding' van omvang leefgebied en van 'behoud' of 'verbetering' van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale

beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrictlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Geuldal aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn (verder aangeduid als "Habitatrictlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Geuldal" en onder nummer NL9801041 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor zes prioritaire habitattypen en één prioritaire habitatsoort in de zin van artikel 1 van de Habitatrictlijn.

Dit Habitatrictlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Geuldal (landelijk gebiedsnummer 157).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrictlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006). Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008). Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Geuldal ligt in de provincie Limburg en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Margraten, Meerssen, Nuth, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal.

2.1 Beschermd natuurmonumenten

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van het hieronder aangegeven natuurmonument¹.

Het beschermd natuurmonument Meertensgroeve is aangewezen op 20 juli 1983 (NLB/GS/GA-1357; Stcrt. 1983, nr. 146).

Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als natuurmonument van toepassing was, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in het vervallen besluit (zie verder hoofdstuk 5). De gebieden, die in het verleden als natuurmonument zijn aangewezen, zijn op de bijgevoegde kaarten ook als zodanig te herkennen.

¹ De oude wet kende zowel staatsnatuurmonumenten als beschermd natuurmonumenten. Dit verschil is in de huidige wet komen te vervallen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Geuldal bestaat uit grote delen van het beekdal van de Geul, de Gulp en een aantal zijbeken met enkele aangrenzende hellingen en plateaudelen. Het gebied wordt gekenmerkt door grote hoogteverschillen en is mede daardoor bijzonder gradiëntrijk. Op de plateaus en hellingbossen zijn door afstromend waterdiepe grubben uitgesleten. Onderin het dal bevinden zich betrekkelijk voedselrijke en natte tot vochtige gronden met een afwisseling van hooilanden, zoals de dotterbloemhooilanden bij Cottessen en langs de Mechelderbeek, en diverse bosgemeenschappen, waaronder bron- en broekbossen. De hoger gelegen hellingen bestaan uit een voedselarme, droge en kalkarme bovenste helft en een wat voedselrijkere, vochtige en kalkrijke onderste helft, een mengsel van naar beneden gegleden kalk en löss. Halverwege de helling kunnen kalkafzettingen dagzomen. Op plaatsen waar kalkgesteente dagzoomt liggen enkele kleine open mergelgroeven of kalksteenwanden (Schaelsberg, Engwegen, Dölkesberg, Gulperberg) waar een bijzonder microklimaat heerst. Op veel plaatsen zijn ook onderaardse mergelgroeven aanwezig. In het zuidelijke deel zijn ook steengroeves (Cottessen, Onderste en Bovenste Bosch) aanwezig. Op veel plaatsen komen bronnen voor op de hellingen, waaruit smalle beekjes ontspringen. De graslanden en bossen die hier voorkomen omvatten orchideeënrijke hellingbossen, kalkgraslanden, heischrale graslanden en begroeiingen op rotsranden. In het zuidoosten, in het hoogst gelegen deel van Nederland, komen op het plateau uitgestrekte bossen voor met onder andere veldbies-beukenbossen. Vaak zijn de graslanden van elkaar gescheiden door met struweel begroeide graften.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Het Geuldal behoort tot het Natura 2000-landschap 'heuvelland'.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Geuldal is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4). Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.²

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Geuldal aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het Natura 2000-gebied bestaat uit Habitatrictlijngebied Geuldal en beschermd natuurmonument Meertensgroeve.

Het Natura 2000-gebied bestaat uit diverse gebiedsdelen in het stroomgebied van de Geul en diverse zijbeken zoals de Gulp. Het gebied dat onder meer bestaat uit hellingbossen en natuurlijke graslanden strekt zich uit van Vaals en Epen (Gulp) bovenstrooms tot Meerssen benedenstrooms. Als belangrijke deelgebieden kunnen worden onderscheiden: beekloop en oevers van de Geul met zijbeken, Kloosterbosch, Ravenbosch, Schaelsberg, bossen en graslanden op de zuidoever van de Geul tussen Rothem en Valkenburg, Biebosch, Gerendal e.o., Keutenberg-Berghof, Gulperberg, Vrakelberg, Eyserboschen, terreinen langs de Selzerbeek (Wahlwiller), Groote Bosch

² Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

(Slenaken), Schweiberger Bosch t/m Onderste en Bovenste Bosch, oostelijke dalflank van de Geul tussen Epen en Cottessen en Vijlenerbosch t/m Vaalserberg.

Op de kaart is ter informatie ook de globale begrenzing van (aangrenzende delen van) de in Vlaanderen en Wallonië gelegen Habitatrichtlijngebieden “Voerstreek” en “Vallée de Gueule en aval de Kelmis” weergegeven (resp. EU-gebiedscodes BE2200039 en BE33006B0). Dit betreft de globale begrenzing van Habitatrichtlijngebieden zoals opgenomen op de communautaire lijst van 12 november 2007 (zie ook paragraaf 3.4).

Dit gebied is onder meer aangewezen voor drie soorten vleermuizen: valse vleermuis, ingekorven vleermuis en meervleermuis. Een aantal van de in het gebied gelegen ondergrondse mergelgroeven zijn van grote betekenis als overwinteringsgebied voor deze soorten. Deze mergelgroeven zijn, voor zover gelegen buiten het op de kaart bovengronds begrensde (geel gemarkeerde) gebied, op de kaart ingetekend door middel van een rasterpatroon. In tegenstelling tot het geel gemarkeerde Habitatrichtlijngebied maken in gerasterd gebied alleen de ondergrondse mergelgroeven onderdeel uit van het Habitatrichtlijngebied. Dit betekent dat het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet 1998 hier alleen betrekking heeft op de ondergrondse mergelgroeven en op bovengrondse handelingen die een negatieve invloed kunnen hebben op de ondergrondse mergelgroeven als overwinteringsgebied voor vleermuizen (op grond van externe werking). Voor dit gebied geldt dit voor de volgende ondergrondse mergelgroeven (buiten het bovengronds begrensde gebied voor zover op de kaart aangeduid): Barakkengroeve, Rosaliebergse, Bonsdaelgroeve, Catacombengroeve, Geulhemergroeve, Gemeentegroeven, Gewanggroeve II, Groeve Scheve Spar, Fluwelengroeve, Flesschenberggroeve, Koepelgroeve, Kasteelgroeve, Leeraarsgroeve, Ravengroeve, Ravenboschgroeve III, Roebroekgroeve, Schenkgroeve, Sibbergroeve, Vallenberggroeve, Viltergroeve en Vlaberggroeve.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op technische punten aangepast:

- Bebouwing en bedrijfsterreinen, die reeds expliciet tekstueel waren geëxclaveerd, zijn zoveel mogelijk ook op de kaart uitgesloten (zie ook paragraaf 4.4). Dit betreft percelen waar volgens de topografische kaart of op grond van luchtfoto's bebouwing aanwezig is en die verder bestaan uit tuinen of erven die behoren bij het betreffende bebouwde perceel.
- Dit geldt ook voor verharde wegen langs de grens van het gebied.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren (beekloop), perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen groter dan 1 ha worden toegelicht in de volgende alinea.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied is op de volgende plekken gewijzigd:

- Ten zuiden van Meerssen is het gebied uitgebreid ten behoeve van een meer logische begrenzing (1,3 ha).
- Ten noordoosten van Berg is rondom de voormalige stortplaats de eigendomsgrens van het Limburgs Landschap gevolgd waardoor een beter herkenbaar en minder grillig grensverloop ontstaat (per saldo + 5,1 ha).
- Op de Schaelsberg (Schin op Geul) uitbreiding met nieuwe natuur (5,9 ha) wegens het voorkomen en de ontwikkeling van kalkgraslanden (H6210). De gronden zijn reeds verworven door Natuurmonumenten.

- Ten zuiden van de Schaelsberg is de beboste noordoever van de Geul bij het gebied getrokken (3,6 ha, bestaande natuur) waardoor dit deelgebied aansluiting krijgt met de delen ten zuiden van de Geul.
- Tussen de Sousberg en Engwegen is een intensief in agrarisch gebruik zijnd perceel verwijderd (-2,0 ha, nieuwe natuur, paardenwei) terwijl aan de noordzijde van de Sousberg een logischer grens is getrokken (eigendom Staatsbosbeheer) en ten zuiden van Engwegen een terrein met het habitatype kalkgraslanden (H6210) is toegevoegd (+1,7 ha).
- Ten zuiden van Gulpen (Gulperberg) zijn enkele percelen bestaande en nieuwe natuur toegevoegd (15 ha) ten behoeve van de ontwikkeling van het habitatype kalkgraslanden (H6210). In de Vosgrubbe is bovendien het habitatype *heischraal grasland (H6230) aanwezig.
- Uitbreiding met de Eyserbeek tussen Eyserbosch en de monding in de Geul (incl. beekbegeleidend bosje, 2,8 ha) wegens het voorkomen van de rivierdonderpad (cq. "beekdonderpad", zie bijlage B3) en Vogelkers-Essenbos (H91E0C). Het bosje is eigendom van het Limburgs Landschap (2,1 ha).
- Uitbreiding met de Selzerbeek tussen Wahlwiller en de monding in de Geul (1,6 ha) wegens het voorkomen van de rivierdonderpad (cq. "beekdonderpad").
- Uitbreiding met de Mechelderbeek (tussen Vijlen en de monding in de Geul wegens het voorkomen van de rivierdonderpad (cq. "beekdonderpad"). Ook enkele aan de beek grenzende percelen tussen Mechelen en de Voortweg zijn toegevoegd (ca. 5 ha) wegens het voorkomen van habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*) (H6510A) en een bronbosje (H91E0C). De laatstgenoemde percelen zijn merendeels eigendom van Natuurmonumenten.
- Tussen Epen en Mechelen zijn een aantal graslanden (Geulbeemden) uit de begrenzing verwijderd (ca. 30 ha, nieuwe natuur) omdat habitatwaarden er niet of nauwelijks voorkomen en de percelen geen speciale betekenis hebben voor de instandhouding van het gebied.
- Langs de Gulp tussen Beutenaken en Waterop zijn percelen uit de begrenzing verwijderd omdat deze voornamelijk bestaan uit bebouwing en tuinen (4 ha). Ten zuiden daarvan tussen Slenaken en Beutenaken zijn enkele percelen met extensief begraasde graslanden langs de westoever van de beek toegevoegd (6 ha). Dit betreft nieuwe natuur in eigendom van het Staatsbosbeheer.
- Bij de aanmelding als Habitatrictlijngebied is bij de begrenzing geen rekening gehouden met de ligging van ondergrondse mergelgroeven die van belang zijn bij overwinterende vleermuizen waarvoor het gebied is aangemeld (zie ook de nadere toelichting aan het begin van deze paragraaf). De volgende (delen van) groeven, die geheel of gedeeltelijk buiten het bovengronds begrensde gebied vallen, zijn daarom toegevoegd en apart gemarkeerd op de kaart: Bonsdalgroeven, Geulhemmergroeven, Barakkenegroeven, Kasteelgroeven (ook aangeduid als Groeven onder de Ruine), Roebroekgroeven, Gemeentegrot, Sibbergroeven, Fluwelengroeven en Flesschenberg.

Het bovengronds begrensde deel van het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 2.493 ha dat is aangewezen onder de Habitatrictlijn. Het beschermde natuurmonument Meertensgroeven bedraagt een oppervlakte van 5 ha. Het ondergronds begrensde deel (gerasterd op de kaart) heeft een oppervlakte van 127 ha. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten, omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de Nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Dit geldt ook voor grensoverschrijdende gebieden in Duitsland en België. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden. In geval van buitenlandse gebieden betreft dit documentatie die door de betreffende deelstaten van Duitsland (Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen) en gewesten van België (Vlaanderen en Wallonië) is gepubliceerd.

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 is afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- **Bebouwing** betreft één of meer gebouwen, of bouwwerken geen gebouwen zijnde. **Gebouw**: elk bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. **Bouwwerk**: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- **Erven** zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- **Tuinen** zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- **Verhardingen** (van kunstmatige aard) kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen en steenglooiingen. **Wegen** betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- **Hoofdspoorwegen** betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt er vanuitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bv. een wegberm langs een graslandperceel).

Met betrekking tot het grensverloop langs hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen indien dergelijke wateren een ecologisch en/of waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige waterafhankelijke habitattypen en/ of leefgebieden van soorten.
- Waar de buitengrens van een (deelgebied van een) Habitatrichtlijngebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenkruinlijn (aan de gebiedszijde) tenzij het betreffende dijktaalud geen actuele of potentiële betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied.
- In de overige gevallen waar de buitengrens samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk (aan de gebiedszijde).
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied. In paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 wordt een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen. Op alle vermelde habitattypen en soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I³)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. In bijlage B.3 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende habitattypen zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

³ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PB EG L 80, 21.3.2007, p. 15).

- H3260** Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*
Verkorte naam Beken en rivieren met waterplanten
 betreft het subtype:
H3260A Beken en rivieren met waterplanten (*waterranonkels*)
- H6110** *Kalkminnend of basifiel grasland op rotsbodem behorend tot het *Alyso-Sedion albi*
Verkorte naam Pionierbegroeiingen op rotsbodem
- H6130** *Grasland op zinkhoudende bodem behorend tot het *Violetalia calaminariae*
Verkorte naam Zinkweiden
- H6210** *Droge half-natuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (*Festuco-Brometalia*) (*gebieden waar opmerkelijke orchideeën groeien)
Verkorte naam Kalkgraslanden
- H6230** *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Verkorte naam Heischrale graslanden
- H6430** Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
Verkorte naam Ruigten en zomen
 betreft het subtype:
H6430C Ruigten en zomen (*droge bosranden*)
- H6510** Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
Verkorte naam Glanshaver- en vossenstaarthooilanden
 betreft het subtype:
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*)
- H7220** *Kalktufbronnen met tufsteenformatie (*Cratoneurion*)
Verkorte naam Kalktufbronnen
- H7230** Alkalisch laagveen
Verkorte naam Kalkmoerassen
- H9110** Beukenbossen van het type *Luzulo-Fagetum*
Verkorte naam Veldbies-beukenbossen
- H9120** Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* of soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagion*)
Verkorte naam Beuken-eikenbossen met hulst
- H9160** Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion-betuli*
Verkorte naam Eiken-haagbeukenbossen
 betreft het subtype:
H9160B Eiken-haagbeukenbossen (*heuvelland*)

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
 Verkorte naam Vochtige alluviale bossen

betreft het subtype:

H91E0C Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

4.2.2 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II³)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. In bijlage B.3 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende soorten zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

H1037 Gaffellibel (*Ophiogomphus cecilia*)⁴
H1078 *Spaanse vlag (*Euplagia quadripunctaria*)
H1083 Vliegend hert (*Lucanus cervus*)
H1096 Beekprik (*Lampetra planeri*)
H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)
H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
H1193 Geelbuikvuurpad (*Bombina variegata*)
H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
H1321 Ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*)
H1324 Vale vleermuis (*Myotis myotis*)

4.3 Habitatrictlijn: selectiecriteria

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van “drie belangrijkste gebieden” per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁵ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden” en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van “vijf belangrijkste gebieden” per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁶. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding⁷ (zie ook bijlage B.2).

⁴ De genoemde habitatwaarde is als complementair doel aan het Habitatrictlijngebied toegevoegd.

⁵ In bijlagen I en II van de Habitatrictlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje.

⁶ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

⁷ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003)

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor prioritaire soorten⁵ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden”. Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁸. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding (zie ook bijlage B.2).

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrichtlijngebied

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitatype beken en rivieren met waterplanten (H3260) komt met name voor in de Geul en de Gulp. *Pionierbegroeiingen op rotsbodem (H6110) komen op enkele plekken voor in kalkgrasland in het Midden-Geuldal, met name de Struchterberg. Het habitatype zinkweiden (H6130) is aanwezig langs de Geul bij Cottessen (nabij de Belgische grens) en fragmentair bij Hurpesch. Kalkgraslanden (H6210, prioritair met orchideeën) komen voor op hellingen in het Midden-Geuldal, Vrakelberg, Eyserbossen, Gulperberg, Selzerbeekdal en Boven-Geuldal. Het habitatype *heischrale graslanden (H6230) is vooral te vinden bovenaan hellingen in Midden-Geuldal, Boven-Geuldal, Gulpdal en Vrakelberg. Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510A) komt in het beekdal en onderaan hellingen voor op enkele plaatsen in het Midden- en Boven-Geuldal en langs de Mechelderbeek. *Kalktufbronnen (H7220) zijn aanwezig in het Ravensbos, Kloosterbosch, op de Schaelsberg en in de omgeving van Terziet. Het habitatype Kalkmoerassen (H7230) is aanwezig in het Ravensbos. Veldbies-beukenbossen (H9110) komen voor in het Boven-Geuldal (o.a. Onderste Bosch, Vijlenerbosch, Schimperbosch, Preusbosch). Beuken-eikenbossen met hulst (H9120) komen voor bovenaan hellingen in het Geuldal, Gulpdal, Kloosterbos, Ravensbos en Eyserbosschen. Eiken-haagbeukenbossen (H9160) komen onderaan hellingen voor verspreid in het Geuldal (incl. zij dalen) en verder het Gulpdal, Goedenraad, Eyserbosschen, Vrakelberg, Selzerbeekdal, Kloosterbos, Ravensbos en Vijlenerbossen. Het habitatype ruigte en zomen (H6430) komt verspreid aan de rand van eiken-haagbeukenbos (H9160) voorkomt. *Beekbegeleidende bossen* (vochtige alluviale bossen, H91E0C) komen langs beken en bronnen voor verspreid langs de Geul, Eyserbeek, Mechelderbeek en in Kloosterbos, Ravensbos, Vijlenerbosch. Leefgebieden van de *spaanse vlag (H1078) zijn aanwezig langs bosranden, struwelen en zoomvegetaties in de Eyserbosschen en in het Gulpdal en het Geuldal ten zuiden van Gulpen. Het vliegend hert (H1083) is alleen bekend uit de omgeving van Schin op Geul. Beekprik (H1096) komt voor in de bovenloop van de Geul en de Mechelderbeek. Meervleermuis (H1318), ingekorven vleermuis (H1321) en vale vleermuis (H1324) overwinteren in de ondergrondse mergelgroeven (zie opsomming in paragraaf 3.3). De rivierdonderpad (H1163) komt voor in grote delen van het stroomgebied van Geul, Gulp en zijbeken. Bovenstreams van de stuw bij Meerssen betreft het de schaarse, genetisch apart te onderscheiden, vorm “beekdonderpad” (zie nadere toelichting in bijlage B.2).

⁸ Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeebek (H1095), elft (H1102), zalm (H1106), bittervoorn (H1134), kleine modderkruiper (H1149) en platte schijfhoren (H4056).

Leefgebieden van de geelbuikvuurpad (H1193) bevinden zich in het Gerendal, omgeving van de Berghofweide en bij Wahlwiller. De kamsalamander (H1166) komt voor in het Gerendal en in de omgeving van het Kruisbosch bij Landsrade.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattypen en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en of soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en soorten. Voor een beperkt aantal soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 ‘complementaire doelen’ geformuleerd. Het betreft soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden ‘ontwikkeldoelen’ zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen voldoende gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig onderdeel uit van de aanwijzingsbesluiten, maar de habitattypen en soorten worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen,⁹ op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, hun landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden, kernopgaven geformuleerd. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven.

⁹ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft, staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting

De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument.

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3260 Beken en rivieren met waterplanten

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).

Toelichting In het Geuldal komt dit subtype voor in de Geul en de Gulp. Dit habitatype verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit is mogelijk.

H6110 *Pionierbegroeiingen op rotsbodem

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Op enkele plaatsen in het Geuldal is het mogelijk om dit habitatype, dat landelijk in een ongunstige staat van instandhouding verkeert, te verbeteren en te ontwikkelen. Goede perspectieven liggen onder meer op de Schaelsberg bij Oud-Valkenburg, waar al veel voorjaarsganzerik groeit, maar ook andere locaties zijn kansrijk.

H6130 *Zinkweiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zinkweiden komt in ons land alleen voor bij Cottessen. Deze graslanden zijn in de loop van de jaren sterk achteruitgegaan. Het type kwam voorheen stroomafwaarts voor tot bij Mechelen. Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit wordt nagestreefd gelet op de geringe omvang en kwaliteit van het huidige voorkomen.

H6210 *Kalkgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting In het Geuldal bevinden zich enkele van de best ontwikkelde kalkgraslanden, met toplocaties o.a. Vrakelberg, Laamhei (Gerendal) en

Berghofweide. In de afgelopen jaren is de oppervlakte ervan uitgebreid, maar verdere uitbreiding wordt nagestreefd. Successen zijn onder meer geboekt in het Gulpdal bij Slenaken, op de Wylre akkers en in (de Piepert). Voor herstel van de sterk bedreigde kalkfauna is naast behoud op perceelniveau tevens een verbetering van de samenhang op landschapsniveau een vereiste.

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype heischrale graslanden is in het Zuid-Limburgse heuvelland vooral te vinden in het Maasdal. In het midden en oosten van het Mergelland betreft het kleinere voorkomens, vaak in mozaïek met kalkgraslanden (H6210) zoals op de Berghofweide en in mozaïek met natte graslanden zoals bij Cottessen. voorkomt in mozaïek met kalkgraslanden (H6210) bevat diverse zeldzame soorten (o.a. herfstschroeforchis, groene nachtorchis, bosboterbloem). Wegens het voorkomen van herfstschroeforchis levert het gebied een belangrijke bijdrage aan het landelijke doel voor het habitatype. Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van het habitatypen, dat landelijk in een ongunstige staat verkeert, is mogelijk op de Gulperberg, waar eenzelfde landschappelijke geologische opbouw aanwezig is als op de Sint Pietersberg.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit ruigten en zomen, *droge bosranden* (subtype C).

Toelichting Aan de voet van hellingbossen komen op enkele plaatsen zoomgemeenschappen voor van het subtype *droge bosranden* met kleine kaardebol en kruisbladwalstro. Het subtype verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Het Geuldal heeft goede potenties om dit subtype in oppervlakte uit te breiden en te verbeteren.

H6510 Glanshaver- en vossenstaarthooilanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A).

Toelichting Het onderhavige subtype glanshaver komt op enkele locaties vlakvormig voor op hellingen en op natuurlijke oeverwallen langs beken waar uitbreiding en verbetering van de kwaliteit mogelijk wordt geacht.

H7220 *Kalktufbronnen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kalktufbronnen komt in het Geuldal op enkele plekken voor. Het betreft één van de weinige gebieden waar dit habitatype in ons land voorkomt, zodat instandhouding van groot belang is.

H7230 Kalkmoerassen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kalkmoerassen dat landelijk gezien een zeer ongunstige staat van instandhouding heeft, komt in het gebied alleen nog in matige kwaliteit voor in de Ravensbossen, ten noordwesten van Valkenburg. Elders in het Natura 2000-gebied zijn mogelijkheden voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

H9110 Veldbies-beukenbossen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype veldbies-beukenbossen, onder meer gekenmerkt door de zeldzame witte veldbies, komt in ons land alleen voor in de heuvels rondom Vaals, op het zogenoemde vuursteeneluvium. Er bestaan goede mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van kwaliteit middels een gevarieerde bosstructuur met open plekken en bosranden die van belang zijn voor diverse plant- en diersoorten.

H9120 Beuken-eikenbossen met hulst

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype beuken-eikenbossen met hulst, dat landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt op diverse plaatsen voor op de hogere (zure) delen van beekdalhellingen en op de randen van plateaus. Het type is hier sterk verwant aan veldbies-beukenbossen (H9110), dat echter slechts een beperkte geografische verspreiding kent. Door een weinig gevarieerde vegetatiestructuur is de kwaliteit matig.

H9160 Eiken-haagbeukenbossen

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B).

Toelichting Dit habitatype, dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, is in dit gebied over relatief grote oppervlakte in goed ontwikkelde vorm aanwezig. Plaatselijk is verbetering van kwaliteit mogelijk.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit van vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting In het Geuldal komen diverse vormen van dit habitatype voor, zowel van het essenbronbos, als van het vogelkers-essenbos. De bronbossen zijn bijvoorbeeld aanwezig in het Ravensbos en in brongebieden bij Cottessen en Terziet. Het vogelkers-essenbos komt onder meer voor op diverse plekken langs de Geul en de Gulp. Door de bijzondere kwaliteit levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel van het habitatype. Langs de Cottesserbeek, Beversbergbeek en in een gedeelte van het Terzieter bronbos is het habitatype goed ontwikkeld aanwezig. De meeste overige locaties zijn matig ontwikkeld of zelfs sterk gedegradeerd door verdroging en eutrofiëring. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding wordt uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit nagestreefd.

5.4 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II)**H1078 *Spaanse vlag**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud lokale populatie als bijdrage aan een duurzame populatie van ten minste 50 volwassen individuen in de regio Zuid Limburg.

Toelichting De spaanse vlag heeft een gunstige staat van instandhouding en kan overleven met zeer lage aantallen.

H1083 Vliegend hert

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Geuldal levert een belangrijke bijdrage aan de populatie en het leefgebied van het vliegend hert in Zuid-Limburg. Landelijk verkeert de soort in een matig ongunstige staat van instandhouding, waarbij Zuid-Limburg één van de kerngebieden vormt in ons land.

H1096 Beekprik

Doel Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De beekprik, die landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, komt voor in de bovenloop van de Geul en zijbeken van de Geul: Terzieterbeek en Mechelderbeek. Het gebied herbergt een belangrijke populatie van deze soort en behoort tevens tot één van de meest kansrijke gebieden voor populatieherstel. Al jaren wordt gewerkt aan verbetering van zowel de optrekbaarheid van het beekstelsel als van de kwaliteit van het leefgebied.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Nadat de soort in de jaren negentig vrijwel leek te zijn verdwenen, is uit recente inventarisaties gebleken dat de soort weer op allerlei plekken in het beekstelsel aanwezig is. Bovenstreams de stuw van Meerssen gaat het daarbij om de genetisch apart te onderscheiden beekdonderpad (zie bijlage B2)

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De soort komt onder andere voor in de omgeving van Landsrade. Ongeveer dertig jaar geleden is deze soort op veel locaties in dit gebied uitgezet. De populaties hebben zich hier goed weten te handhaven.

H1193 Geelbuikvuurpad

Doel Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Mogelijkheden tot uitbreiding van deze soort zijn o.a. aanwezig in de groeven Curfs en Meertensgroeve. Voor een duurzame instandhouding van de geelbuikvuurpad is het van belang dat de kwaliteit van het leefgebied ook buiten de groeves verbetert. Op langere termijn is de verdere ontwikkeling van levensvatbare populaties nodig in het Gerendal (incl. Berghofweide) en bij Wahlwiller (als onderdeel van een netwerk in het gehele Heuvelland met meerdere levensvatbare populaties).

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor de meervleermuis een belangrijke bijdrage. Belangrijke objecten zijn Flesschenberggroeve, Gemeentegroeve, Sibbergroeve.

H1321 Ingekorven vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Dit gebied levert als overwinteringsgebied voor de ingekorven vleermuizen een zeer grote bijdrage. Het betreft een grensoverschrijdende populatie, waarvan kraamkolonies bekend zijn in de Voerstreek. Belangrijke groeven voor deze soort zijn Schenkgroeve, Sibbergroeve, Gemeentegroeve, Vallenberggroeve.

H1324 Vale vleermuis

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Dit gebied is als overwinteringsgebied van zeer groot belang. Bovendien is dit het meest kansrijke gebied voor vestiging van een zich voortplantende zomerpopulatie. Belangrijke objecten zijn Sibbergroeve en Gemeentegroeve.

5.5 Complementaire doelen

De instandhoudingsdoelstelling van het Habitatrictlijngebied heeft mede betrekking op één of meer complementaire doelen die voor bepaalde habitattypen en/of (vogel)soorten zijn gesteld. De rechtsgrondslag voor complementaire doelen is artikel 10a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft ten eerste vogelsoorten die in het gebied voorkomen, maar het betreffende gebied is niet als Vogelrichtlijngebied aangewezen. Dit betreft uitsluitend vogelsoorten die in zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren. Ten tweede gaat het om habitattypen en soorten (van bijlage I of bijlage II van de Habitatrictlijn) die nog niet in het gebied voorkomen en die op landelijke schaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren, maar waarvoor in het onderhavige gebied goede kansen aanwezig zijn voor ontwikkeling of vestiging.

De reden dat voor complementaire doelen is gekozen, is dat daarmee binnen het netwerk van Natura 2000 een bijdrage wordt geleverd aan de realisatie van de landelijke doelen voor de betreffende habitattypen en soort(en). Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (paragraaf 3.3). In dit gebied geldt het volgende complementaire doel:

5.5.1 Complementaire doelen: Habitatrictlijn: Soorten (bijlage II)**H1037 Gaffellibel**

Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 150 volwassen individuen.

Toelichting De gaffellibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde vestiging van een nieuwe populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. De kwaliteit van het leefgebied (habitatype beken en rivieren met waterplanten, H3260) moet waarschijnlijk nog worden verbeterd.

5.6 Beschermdenatuurmonumenten

Het Natura 2000-gebied Geuldal omvat één of meer beschermdenatuurmonumenten. Ingevolge artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft de Natura 2000-opgave voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit. Voor zover deze doelstellingen Natura 2000-waarden betreffen, maken deze deel uit van de in voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen.

Indien de doelstellingen geen Natura 2000-waarden betreffen, houden deze doelstellingen, zoals de bescherming van het natuurschoon, hun zelfstandige betekenis. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de doelen uit het beschermdenatuurmonument als de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen te bereiken, bijvoorbeeld omdat die tegenstrijdig beheer vragen. In deze gevallen gaan de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen vóór om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen. In het beheerplan zullen deze doelen, net als de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen in ruimte en tijd worden uitgewerkt. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis is toegestaan ten gunste van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie in een Appendix bij dit besluit gevoegd.

Toelichting op wijzigingen Natura 2000-waarden, op selectie als Habitatrictlijngebied en op toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

1. Wijzigingen in habitattypen en soorten waarvoor het Habitatrictlijngebied is aangewezen ten opzichte van de aanmelding (2003) (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
2. Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden (paragraaf 4.3)
3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen aan Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 5)

B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrictlijngebied

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) is het gebied ook aangewezen voor de habitattypen pionierbegroeiingen op rotsbodem (H6110), ruigten en zomen (H6430) en glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510). Het habitatype pionierbegroeiingen op rotsbodem (H6110) komt voor op verschillende plekken in het gebied. Het habitatype ruigten en zomen (H6430) komt verspreid door het gebied voor. Het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510) komt op enkele locaties vlakvormig voor in het Geuldal op hellingen en op natuurlijke oeverwallen langs beken.

B2. Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden

H1078 *Spaanse Vlag

De spaanse vlag komt voor op warme, kalkrijke hellingen, in zoomvegetaties en langs bosranden en struwelen. De rupsen worden vooral aangetroffen op vochtige, relatief schaduwrijke plaatsen. Kenmerkend voor het leefgebied is het op korte afstand voorkomen van deze twee verschillende plekken. Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden zijn drie gebieden voor deze prioritaire soort geselecteerd: Sint Pietersberg & Jekerdal (159), Geuldal (157) en Savelsbos (160).

In deze gebieden bevindt zich het grootste deel van de landelijke populatie, die beperkt is tot Zuid-Limburg. De twee andere gebieden waar de soort thans ook voorkomt zijn Bunder- en Elsoërbos (153) (kleine populatie) en Brunssumerheide (155) (toegevoegd, nieuwe vindplaats). De soort was aanvankelijk ook aangemeld voor het gebied Roerdal (150). Voor deze prioritaire soort zijn op grond van de huidige kennis geen verdere "belangrijke" gebieden te duiden (het betreft verder relatief kleine voorkomens).

H1083 Vliegend hert

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden zijn de volgende vier gebieden voor deze soort geselecteerd: Springendal & Dal van de Mosbeek (045), Veluwe (057), Geuldal (157) en Sint Jansberg (142). Ten tijde van de aanmelding van Habitatrictlijngebieden was het voorkomen alleen bekend in deze vier gebieden.

Uit recent onderzoek is gebleken dat het verspreidingsgebied vergeleken met 2003 niet veranderd is. De meeste waarnemingen komen van de Veluwe (057), daarnaast zijn er veel waarnemingen uit Zuid-Limburg, waaronder Geuldal (157) en Savelsbos (160). Verder is van oudsher een populatie bekend uit Springendal & Dal van de Mosbeek (045) en zijn er waarnemingen gedaan in en rond Sint Jansberg (142). Op basis van de huidige kennis behoort ook Savelsbos (160) tot de "vijf belangrijkste gebieden".

H1096 Beekprik

Het voorkomen van de beekprik beperkt zich tot de Natura 2000-landschappen Hogere zandgronden, Beekdalen en Heuvelland. Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden zijn op basis van de toen beschikbare informatie de vijf belangrijkste gebieden geselecteerd: Springendal & Dal van de Mosbeek (048), Veluwe (057), Leenderbos, Groote Heide & De

Plateaux (136), Meinweg (149) en Geuldal (157). Veluwe (057) herbergt verreweg de grootste populaties van deze soort, daarna volgen Springendal & Dal van Mosbeek (045), Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux (136) en Meinweg (149). Hieraan kan vanwege geografische spreiding Geuldal (157) worden toegevoegd (Natura 2000-landschap Heuvelland).

H1163 Rivierdonderpad

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden is de selectie van de gebieden beperkt tot de in beken voorkomende rivierdonderpad omdat deze ernstig bedreigd is. Voor de overige voorkomens van de rivierdonderpad zijn geen gebieden geselecteerd. Deze variant van de soort wordt in voldoende mate vertegenwoordigd in Habitatrichtlijngebieden die om andere redenen zijn geselecteerd. De volgende gebieden in de Natura 2000-landschappen Beekdalen en Heuvelland voldoen aan het criterium “vijf belangrijkste gebieden van Nederland” voor de in beken voorkomende rivierdonderpad: Veluwe (57), Dinkelland (49), Geuldal (157), Roerdal (150) en Swalmdal (148). In al deze gebieden gaat het om beeklopen met een totale lengte leefgebied van minstens 10 km.

Recent genetisch onderzoek heeft uitgewezen dat deze soort in verschillende taxonomische groepen kan worden ingedeeld, die door sommige auteurs als aparte soorten worden beschouwd. De in Nederland voorkomende rivierdonderpadden vallen daarbij in twee groepen uiteen: de aan beken gebonden “beekdonderpad” (*Cottus rhenanus*) en de “gewone” rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) die een veel ruimere verspreiding heeft in meren, rivieren en beken. Vooralsnog is onduidelijk in welke gebieden sprake is van de “gewone rivierdonderpad” en/of de “beekdonderpad”. Zowel qua “kwaliteit” als omvang is het Geuldal (157) het meest belangrijke gebied voor de rivierdonderpad in Nederland. Voor zover nu bekend herbergt alleen de Geul (incl. zijbeken Gulp, Eyserbeek en Selzerbeek) bovenstrooms tot de stuw bij Meerssen een populatie van de “beekdonderpad” (*Cottus rhenanus*).

H1193 Geelbuikvuurpad

De verspreiding van de geelbuikvuurpad, waarvan de landelijke populatie schommelt tussen 100 en 250 (sub)adulte exemplaren (2000-2006) is beperkt tot het Natura 2000-landschap Heuvelland. De leefgebieden van deze soort vallen geheel binnen de Habitatrichtlijngebieden Geuldal (157) en Bemelerberg & Schiepersberg (156). Beide gebieden voldoen aan het selectiecriteria “belangrijkste gebieden van Nederland” dat op deze soort van toepassing is. Het gebied Bemelerberg & Schiepersberg (156) levert veruit de grootste bijdrage. In het Geuldal (157) komt de grootste populatie voor op De Kruisberg bij Wahlwiller, daarnaast komen kleinere aantallen voor in Gerendal en Berghofwei.

H1318 Meervleermuis

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de vier volgende wintergebieden voor deze soort geselecteerd: Meijndel & Berkheide (097), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159). Daarmee voldoen deze vier gebieden aan het criterium “belangrijkste gebieden van Nederland” dat op deze niet-prioritaire soort van toepassing is. Ongeveer de helft van de overwinterende meervleermuizen huist in bunkers van Meijndel & Berkheide (097), daarnaast verblijft de soort vooral in de ondergrondse mergelgroeven van Zuid-Limburg (in bovengenoemde gebieden respectievelijk circa 5, 10 en 5% van de landelijke populatie). Op basis van recente telgegevens (2002-2006) blijkt de soort ook in belangrijke aantallen te overwinteren op de Veluwe (057), zodat ook dit gebied tot de vijf belangrijkste kan worden gerekend.

H1321 Ingekorven vleermuis

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden zijn de vier volgende wintergebieden voor deze soort geselecteerd: Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159) en Savelsbos (160). Het overwinteren van deze soort is vrijwel volledig beperkt tot de ondergrondse mergelgroeven in Zuid-Limburg.

H1324 Vale vleermuis

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden zijn de vijf volgende gebieden voor deze soort geselecteerd: Sint Pietersberg & Jekerdal (159), Veluwe (057), Geuldal (157), Savelsbos (160) en Bemelerberg & Schiepersberg (156). Uit recente informatie is gebleken dat de soort op de Veluwe (057) al geruime tijd slechts sporadisch overwintert. Op basis van de huidige kennis betekent dit dat alleen de vier Limburgse gebieden waar de overwintering is beperkt tot ondergrondse mergelgroeven voldoen aan het criterium “belangrijkste gebieden”.

H3260A Beken en rivieren met waterplanten (*waterranonkels*)

Dit subtype bestaat uit ondergedoken of drijvende vegetaties in beeklopen en riviertjes (smaller dan 30 m) met als kenmerkende soorten teer vederkruid, klimop-, grote en vlottende waterranonkel. Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) zijn voor dit subtype drie gebieden als “belangrijkste” geselecteerd: Geuldal (157), Swalmdal (148) en Grensmaas (152).

Rivieren (breder dan 30 m) met vlottende waterranonkel (alleen in Grensmaas(152)) worden in tegenstelling tot de in 2003 gehanteerde indeling in subtypen niet meer tot dit subtype gerekend, maar tot het subtype *grote fonteinkruiden* (H3260B). Op grond van de aangepaste indeling vervalt daarom Grensmaas (152) en zijn thans de drie belangrijkste gebieden: Geuldal (157), Swalmdal (148) en Drentsche Aa-gebied (025) (Natura 2000-landschappen Heuvelland en Beekdalen). Dit zijn de gebieden met de grootste lengte en oppervlakte water met de volgende kenmerkende soorten: vlottende waterranonkel (Geuldal en Swalmdal) en klimopwaterranonkel (Drentsche Aa-gebied). Uit een oogpunt van voldoende “geografische spreiding” kan aan de selectie Veluwe (057) (Hogere zandgronden, Midden¹⁰) als vierde gebied worden toegevoegd (met als kenmerkende soorten teer vederkruid en klimopwaterranonkel).

H6110 *Pionierbegroeiingen op rotsbodem

Ten tijde van de aanmelding was dit in Nederland uiterst zeldzame habitatype slechts bekend uit twee gebieden: Bemelerberg & Schiepersberg (156) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159). Inmiddels is gebleken dat dit habitatype ook in twee andere gebieden aanwezig is: Geuldal (157) en Savelsbos (160). Deze gebieden kunnen aan de “belangrijkste gebieden” van dit prioritaire habitatype toegevoegd worden.

H6130 Zinkweiden

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) is voor dit habitatype één gebied geselecteerd: Geuldal (157). Dit is het enige gebied waar dit habitatype in Nederland voorkomt.

H6210 Kalkgraslanden (*prioritair met orchideeën)

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) zijn voor dit habitatype, dat beperkt is tot het Natura 2000-landschap Heuvelland de volgende vijf gebieden geselecteerd: Bemelerberg & Schiepersberg (156), *Geuldal (157), *Kunderberg (158), *Sint Pietersberg & Jekerdal (159) en Savelsbos (160). De vijf geselecteerde gebieden zijn zowel de in kwantitatief als in kwalitatief opzicht de belangrijkste. Hiermee wordt het grootste deel van de landelijke oppervlakte kalkgraslanden afgedekt (meer dan 75% van minder dan 50 ha). En tevens alle terreinen (*) waar het habitatype als prioritair type (met veel orchideeën) voorkomt.

H6230 *Heischrale graslanden

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) zijn voor dit prioritaire habitatype, dat sterk verspreid over de verschillende Natura 2000-landschappen voorkomt, de volgende tien gebieden geselecteerd: Wijnjeterperschar en Terwispeler Grootschar¹¹ (015-016), Drentsche Aa-

¹⁰ Voor de selectie is het Natura 2000-landschappen Hogere Zandgronden ingedeeld in drie regio's: Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), Midden (Gelderland, Twente), Zuid (Noord Brabant, Limburg).

¹¹ Dit gebied is bij de samenvoeging van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden tot Natura 2000-gebieden in twee delen gesplitst: Wijnjeterper Schar (16) en Terwispeler Grootschar dat gelegen is binnen het

gebied (025), Havelte-Oost (029), Borkeld (044), Veluwe (057), Willinks Weust (062), Zwanenwater & Pettemerduinen (085), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159).

De grootste oppervlakten (meer dan 2% van de landelijke oppervlakte, circa 100 ha) zijn gelegen in Drentsche Aa-gebied (025), Havelte-Oost (029), Bargerveen (033), Bergvennen & Brecklenkampse Veld (046), Borkeld (044), Veluwe (057), Bemelerberg & Schiepersberg (156), Geuldal (157) en Sint Pietersberg & Jekerdal (159).

Het volgende gebied (inmiddels in twee gebieden gesplitst) wordt ook tot de tien “belangrijkste” gerekend wegens de aanwezige kwaliteit: Wijnjeterperschar (016) en Terwispeler Groot-schar (thans deelgebied van Van Oordt’s Mersken, 015) met complete gradiënten van vochtige heide, heischraal grasland naar blauwgrasland en bijzondere soorten als valkruid en welriekende nachtorchis.

Uit een oogpunt van voldoende geografische spreiding kunnen hieraan nog twee gebieden in het Natura 2000-landschap Duinen worden toegevoegd: Duinen Terschelling (002) en Zwanenwater & Pettemerduinen (085).

H6430C Ruigten en zomen, droge bosranden

In het Natura 2000 doelendocument (2006) is dit habitatype in drie subtypen verdeeld (respectievelijk *moerasspirea*, *harig wilgenroosje* en *droge bosranden*), dit om recht te doen aan de ecologische variatie en gelet op het aanzienlijke verschil in ecologische vereisten. De drie “belangrijkste” gebieden voor het subtype droge bosranden wat betreft oppervlakte en bijzondere soorten zijn: Kennemerduinen-Zuid (88), Gelderse Poort (67) en Geuldal (157).

H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*)

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het subtype Glanshaver van dit habitatype drie gebieden geselecteerd: Uiterwaarden IJssel (038), Uiterwaarden Neder-Rijn (066) en Uiterwaarden Waal (068).

Langs de IJssel komt dit habitatype verspreid voor, deels vlakdekkend met een oppervlakte van ruim 50 ha. Ook in de Amerongse Bovenpolder (Uiterwaarden Neder-Rijn, 066) komt dit habitatype vlakdekkend voor (ruim 35 ha). Langs de Waal bedraagt de oppervlakte in het aangemelde Habitatrichtlijngebied minder (circa 10 ha). Het gebied Biesbosch (112) herbergt een groter oppervlakte dan het gebied Uiterwaarden Waal (ruim 80 ha). Op grond van de huidige kennis kunnen Biesbosch (112), Uiterwaarden IJssel (038) en Uiterwaarden Neder-Rijn (066) daarom nu als de “drie belangrijkste” worden beschouwd. Vanuit een oogpunt van geografische spreiding kunnen de volgende gebieden aan de selectie worden toegevoegd: Leenderbosch, Groote Heide en De Plateaux (136) in Hogere zandgronden, Zuid¹⁰ en Geuldal (157) in Heuvelland.

H7220 *Kalktufbronnen

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor dit prioritaire habitatype, dat alleen in het Natura 2000-landschap Heuvelland voorkomt, twee gebieden geselecteerd: Bunder- en Elsloërbos (153) en Geuldal (157).

Hiervan is het eerste gebied verreweg het belangrijkste met tientallen van dergelijke bronnetjes. In het Geuldal komt het habitatype op verschillende plaatsen voor o.a. in het Ravensbos. Het gebied Noorbeemden & Hoogbos (161) nog aan de “belangrijkste gebieden” kan worden toegevoegd omdat uit recente informatie is gebleken dat het habitatype hier ook voorkomt (hier is voor dit habitatype overigens ook sprake van “grensoverschrijdendheid”). Hiermee vallen alle bekende voorkomens van dit in Nederland zeldzame habitatype binnen het netwerk Natura 2000.

Vogelrichtlijngebied Van Oordt’s Mersken (15). Bij de onderbouwing van de selectie worden beide gebieden nog als één Habitatrichtlijngebied beschouwd.

H9110 Veldbies-beukenbossen

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) is voor dit habitatype slechts één gebied geselecteerd: Geuldal (157). Dit is het enige gebied waar dit habitatype in Nederland voorkomt. Het betreft een aantal bosgebieden rond Vaals zoals het Onderste Bosch, het Vijlenerbosch, het Schimperbosch en het Preusbosch.

H9160A Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de vijf volgende gebieden voor dit habitatype (beide subtypen gecombineerd) geselecteerd: Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek (047), Bekendelle (063), Bunder- en Elsloërbos (153), Geuldal (157) en Savelsbos (160). Willinks Weust (062) is omwille van de geografische spreiding toegevoegd.

In het Natura 2000 doelendocument (2006) is dit habitatype inmiddels in twee subtypen verdeeld (respectievelijk *hogere zandgronden* en *heuvelland*) om recht te doen aan de ecologische variatie en gelet op het aanzienlijke verschil in ecologische vereisten. Voor het subtype van de hogere zandgronden zijn de drie belangrijkste gebieden: Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek (Achter de Voort)(047), Landgoederen Oldenzaal (050) (met name Smoddebos) en Willinks Weust (062).

Het laatstgenoemde gebied, waarvan het Heksenbos als oude bosgroeiplaats de kern vormt, behoort tot de beste en meest soortenrijke voorbeelden van dit bostype buiten Zuid-Limburg. Bekendelle (063) is van belang vanwege de gradiënt naar alluviale bossen. Achter de Voort (047) is goed ontwikkeld met soorten kenmerkend voor oude bosgroeiplaatsen o.a.: schedegeelster, eenbes en heekruid.

In Landgoederen Oldenzaal (050) liggen diverse bossen die geheel of ten dele tot dit habitatype worden gerekend: o.a. Egheria, Tankenberg, Duivelshof en Smoddebos. Het Smoddebos, dat van relatief hoge ouderdom (in 1828 vermelding op kaart) is, is hiervan het belangrijkste gelet op de bijna natuurlijke soortensamenstelling en de rijke bosvegetatie.

H9160B Eiken-haagbeukenbossen (heuvelland)

Voor de aanmelding van Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn de vijf volgende gebieden voor dit habitatype (beide subtypen gecombineerd) geselecteerd: Achter de Voort, Agelerbroek en Voltherbroek (047), Bekendelle (063), Bunder- en Elsloërbos (153), Geuldal (157) en Savelsbos (160). Willinks Weust (062) is ten tijde van de aanmelding omwille van de geografische spreiding toegevoegd.

In het Natura 2000 doelendocument (2006) is dit habitatype in twee subtypen verdeeld (respectievelijk hogere zandgronden en heuvelland) om recht te doen aan de ecologische variatie en gelet op het aanzienlijke verschil in ecologische vereisten. Voor het subtype van het Heuvelland zijn de drie belangrijkste gebieden (cq. grootste oppervlakte): Bunder- en Elsloërbos (153), Geuldal (157) en Savelsbos (160). Noorbeemden & Hoogbos (161) kan toegevoegd worden als “grensoverschrijdend gebied”. Voor de goede orde zij opgemerkt dat in Vlaanderen het betreffende bostype als beukenbossen van het type *Asperulo Fagetum* (H9130) wordt geïnterpreteerd.

H91E0B *Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)

De indeling van de subtypen B en C is sinds de aanmelding van Habitatrichtlijngebied (2003) gewijzigd. “essen-iepenbossen”(subtype B) langs grote rivieren werden toendertijd niet als apart subtype onderscheiden, maar als onderdeel van het voormalige subtype: Verbond van Els en Vogelkers (Alno-Padion). De volgende vijf gebieden waren voor dit subtype van dit prioritaire habitatype geselecteerd: Kolland & Overlangbroek (081), Springendal & Dal van de Mosbeek (045), Bekendelle (063), Bunder- en Elsloërbos (153) en Geuldal (157).

In deze gebieden komt het subtype zoals nu opgevat, alleen voor in Kolland & Overlangbroek (081). De voorkomens van vochtig alluviaal bos in de andere genoemde gebieden worden nu gerekend tot het subtype *beekbegeleidende bossen*. Voor het subtype *essen-iepenbossen* behoren naast Kolland & Overlangbroek (081) verder de volgende gebieden tot de vijf

belangrijkste (cq. grootste oppervlakte): Uiterwaarden IJssel (038), Hollands Diep (111) en Biesbosch (112) en Haringvliet (109).

H91E0C *Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

De indeling van de subtypen B en C is sinds de aanmelding van Habitatrictlijngebieden (2003) gewijzigd. Alle vormen van elzenbroekbos mits op alluviale bodem of onder invloed van beek of rivier zijn nu ondergebracht in het subtype "*beekbegeleidende bossen*". Overigens zij opgemerkt dat onder dit subtype zowel "*bronbossen*" en "*beekbegeleidende bossen*" vallen, deze vormen komen vaak in mozaïeken voor. Voor de aanmelding van dit prioritaire subtype zijn de vijf volgende gebieden voor het toendertijd onderscheiden subtype elzenbroekbossen geselecteerd: Swalmdal(148), Roerdal (150), Geleenbeekdal_(154), Noorbeemden & Hoogbos (161), Leudal (147) en de vijf volgende gebieden voor het subtype Els en Vogelkers: Kolland & Overlangbroek (081), Bunder- en Elsloerbos (153), Springendal & Dal van de Mosbeek (045), Geuldal (157), Bekendelle (063). Ten behoeve van de geografische spreiding is aan deze selectie nog het Ulvenhoutse Bos (129) aan toegevoegd.

Al deze gebieden vallen onder de huidige interpretatie van het subtype vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*), met uitzondering van Kolland & Overlangbroek (081) dat nu tot het subtype essen-iepenbossen wordt gerekend.

Volgens de huidige inzichten zijn de vijf belangrijkste gebieden: Bunder- en Elsloerbos (153), Geuldal (157), Geleenbeekdal (154) Bekendelle (063) en Leudal (147). De eerste drie gebieden hebben het grootste oppervlakte en de grootste variatie. Bekendelle (063) en Leudal (147) zijn de beste voorbeelden van het vogelkers-essenbos in het benedenstroomse gedeelte van beken in het zandlandschap.

Vanwege voldoende geografische spreiding kunnen worden toegevoegd: Ulvenhoutse Bos (120) (Hogere zandgronden - regio Zuid¹⁰) en Drentsche Aa-gebied (025) (Hogere zandgronden - regio Noord¹⁰). Het gebied Noorbeemden & Hoogbos (161) voldoet aan het criterium "grensoverschrijdendheid".

B3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van onderhavig besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als 'indicatieve' opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor ieder habitatype, habitatsoort, broedvogelsoort en niet-broedvogelsoort waarvoor onderhavig gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Waar in de vogeltabellen wordt geschreven A...b betreft het een broedvogel en waar wordt geschreven A...n betreft het een niet-broedvogel. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (toelichting in Natura 2000 Doelendocument, paragraaf 3.3).

Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding (SvI) van betreffende habitatype of (vogel)soort genoemd. Indien de landelijke doelstelling van betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Indien de instandhoudingsdoelstelling van onderhavig gebied afwijkt van de landelijke doelstelling dan is dit nader gemotiveerd.

3.1 Habitatrictlijn: habitattypen

Habitattype H3260A – Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
086	Schoorlse Duinen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitattype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A) is beoordeeld als ‘matig ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H6110 – *Pionierbegroeiingen op rotsbodern				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitattype pionierbegroeiingen op rotsbodern is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit respectievelijk beoordeeld als ‘zeer ongunstig’ en ‘matig ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H6130 - Zinkweiden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitattype zinkweiden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als ‘zeer ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H6210 Kalkgraslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
158	Kunderberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding voor het habitatype kalkgraslanden is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6230 – Heischrale graslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud a)	behoud	concept-ontwerp
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsoërbos	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
155	Brunsummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van het habitatype H6410 blauwgraslanden is toegestaan.

De staat van instandhouding van het habitatype heischrale graslanden is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6430C Ruigten en zomen (<i>droge bosranden</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	ontwerpbesluit
101	Duinen Goeree & Kwade Hoek	behoud	behoud	besluit
143	Zeldersche Driessen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsloërbos	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype ruigten en zomen, *droge bosranden* (subtype C) is op alle aspecten beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooiden (<i>glanshaver</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	concept-ontwerp
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooiden, *glanshaver* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H7220 - Kalktufbronnen				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
153	Bunder- en Elsloërbos	behoud	behoud	concept-ontwerp
157	Geuldal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
161	Noorbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype kalktufbronnen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk 'gunstig' en 'matig ongunstig'¹². De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

¹² De 'staat van instandhouding' wijkt af van de 'staat van instandhouding' zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

Habitattype H7230 - Kalkmoerassen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
052	Boddenbroek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
062	<i>Willinks Weust</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	ontwerpbesluit
065	<i>Binnenveld</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	<i>concept-ontwerpt</i>
069	<i>Bruuk</i>	<i>uitbreiding</i>	<i>verbetering</i>	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitattype kalkmoerassen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H9110 – Veldbies-beukenbossen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitattype veldbies-beukenbossen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk 'gunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitattype H9120 – Beuken-eikenbossen met hulst				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
021	Lieftingsbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
022	Norgerholt	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
031	Mantingerbos	behoud	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
063	Bekendelle	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
129	Ulvenhoutse Bos	behoud	behoud	ontwerpbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitattype beuken-eikenbossen met hulst is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk 'gunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal wijkt met betrekking tot oppervlakte af van de landelijke doelstelling. Eventuele uitbreiding van de oppervlakte gaat in dit gebied ten koste van eiken-haagbeukenbossen, er is daarom gekozen voor een behoudsdoelstelling.

Habitatype H9160B – Eiken-haagbeukenbossen (<i>heuvelland</i>)				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
153	Bunder- en Elslöerbos	behoud	verbetering	concept-ontwerp
154	Geleenbeekdal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
158	Kunderberg	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
161	Noordbeemden & Hoogbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk ‘matig ongunstig’ en ‘zeer ongunstig’. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H91E0C – Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
019	<i>Leekstermeergebied</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
021	Lieftingsbroek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	concept-ontwerp
063	Bekendelle	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud ^a	behoud	concept-ontwerp
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempeland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elslöerbos	behoud	verbetering	concept-ontwerp
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
161	Noordbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatypen H7230 Kalkmoerassen of H7140 Overgangs- en trilvenen is toegestaan.

(b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H7230 Kalkmoerassen is toegestaan.

De staat van instandhouding van het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

3.2. Habitatrictlijn: soorten

H1037 - Gaffellibel					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
148	Swalmdal	behoud	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
152	<i>Grensmaas</i>	<i>behoud</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	ontwerpbesluit
157	<i>Geuldal</i>	<i>behoud</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	ontwerpbesluit
159	<i>Sint Pietersberg & Jekerdal</i>	<i>behoud</i>	<i>verbetering</i>	<i>uitbreiding</i>	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsort gaffellibel is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk 'zeer ongunstig' en 'matig ongunstig'¹². De doelstelling voor het gebied Geuldal wijkt op het aspect omvang leefgebied af van de landelijke doelstelling, omdat uitbreiding van voor de gaffellibel geschikte beekloop hier niet reël is.

H1078 – Spaanse vlag					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud van de populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
153	Bunder- en Elsoërbos	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
155	Brunsummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de prioritaire habitatsort Spaanse vlag is op het aspect populatie onbekend. Op het aspect leefgebied is de staat van instandhouding van de Spaanse vlag beoordeeld als 'gunstig'¹². De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1083 – Vliegend hert					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
142	Sint Jansberg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
154	Geleenbeekdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
161	Noordbeemden & Hoogbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsort vliegend hert is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1096 - Beekprik					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort beekprik is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1163 – Rivierdonderpad					
Landelijke doelstelling: behoud/uitbreiding omvang en behoud/verbetering kwaliteit leefgebied ^a					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	behoud	concept-ontwerp
035	Wieden	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud ^a	behoud	behoud	ontwerpbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
092	IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	concept-ontwerp
148	Swalmdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
152	Grensmaas	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

(a) Behoud omvang en kwaliteit leefgebied in de grote wateren en uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied in de beken.

De staat van instandhouding van de rivierdonderpad is op het aspect populatie onbekend. Op het aspect leefgebied is de staat van instandhouding beoordeeld als 'matig ongunstig', dit betreft met name de beken (circa 10% van het leefgebied van de soort)¹². De doelstelling van het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1166 - Kamsalamander					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding van de populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
062	Willinks Weust	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
063	Bekendelle	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
064	Woodse Veen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
066	<i>Uiterwaarden Neder-Rijn</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
123	Zwin & Kievittpolder	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de kamsalamander is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling van gebied Geuldal wijkt af van de landelijke doelstelling, uitbreiding van de populatie wordt hier niet nagestreefd, vanwege mogelijke risico's voor de Geelbuikvuurpad.

H1193 - Geelbuikvuurpad					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort geelbuikvuurpad is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1318 – Meervleermuis (winter)					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
097	Meijendel & Berkheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de meervleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'gunstig'¹². De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1321 – Ingekorven vleermuis (winter)					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de ingekorven vleermuis is op het aspect leefgebied onbekend. Op het aspect populatie is de staat van instandhouding van de ingekorven vleermuis beoordeeld als 'gunstig'. De doelstelling voor het Geuldal sluit aan bij de landelijke doelstelling. De in de tabel opgenomen gebieden betreffen winterkwartieren. Daarnaast is er nog één gebied aangewezen wegens de aanwezigheid van een kraamkolonie.

H1324 – Vale vleermuis (winter)					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de habitatsoort vale vleermuis is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Geuldal sluit wijkt op het aspect omvang leefgebied af van de landelijke doelstelling. Dit gebied is kansrijk voor vestiging van een zich voortplantende zomerpopulatie. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is voor dit gebied uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd.

MINISTERIE VAN
LANDBOUW EN VISSERIJ

kenmerk:
NLB/GS/GA-1357

datum:
20 juli 1983

DIRECTIE NATUUR- EN
LANDSCHAPSBESCHERMING

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Overwegende, dat de "Meertensgroeve" in de gemeente Valkenburg aan de Geul, gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument bestaat uit een groeve met steile wanden, terrassen en poelen;

dat een aantal van deze poelen gedurende het gehele jaar water bevat en reeds geruime tijd niet door menselijk ingrijpen is verstoord;

dat in de "Meertensgroeve" de grootste populatie van Vroedmeesterpadden van Nederland voorkomt;

dat het leefmilieu van deze paddesoort krachtens het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa (Trb. 1979, 175) bescherming behoeft;

dat de Vroedmeesterpad tevens is aangewezen als beschermde diersoort in de zin van artikel 22, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de hiervoor bedoelde biologische waarden, maar ook de bodemkundige en hydrologische gesteldheid en de voor de Vroedmeesterpad noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van het natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd.

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 23 juli 1982, nr. NLB/GS/GA-50991, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Meertensgroeve".

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Limburg ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede het te zelfder zake door de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte advies;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

B E S L U I T :

- I. Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument de "Meertensgroeve", gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Berg en Terblijt, sectie A, nrs. 3529 ged. en 3090 ged., een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 107.
- II. Bij deze beschikking gaat een toelichting, die in samenhang met de beschikking moet worden gelezen.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

De Minister van Landbouw en Visserij,

w.g. G.J.M. Braks

Natuurmonument 'Meertensgroeve'

Schaal 1:2500

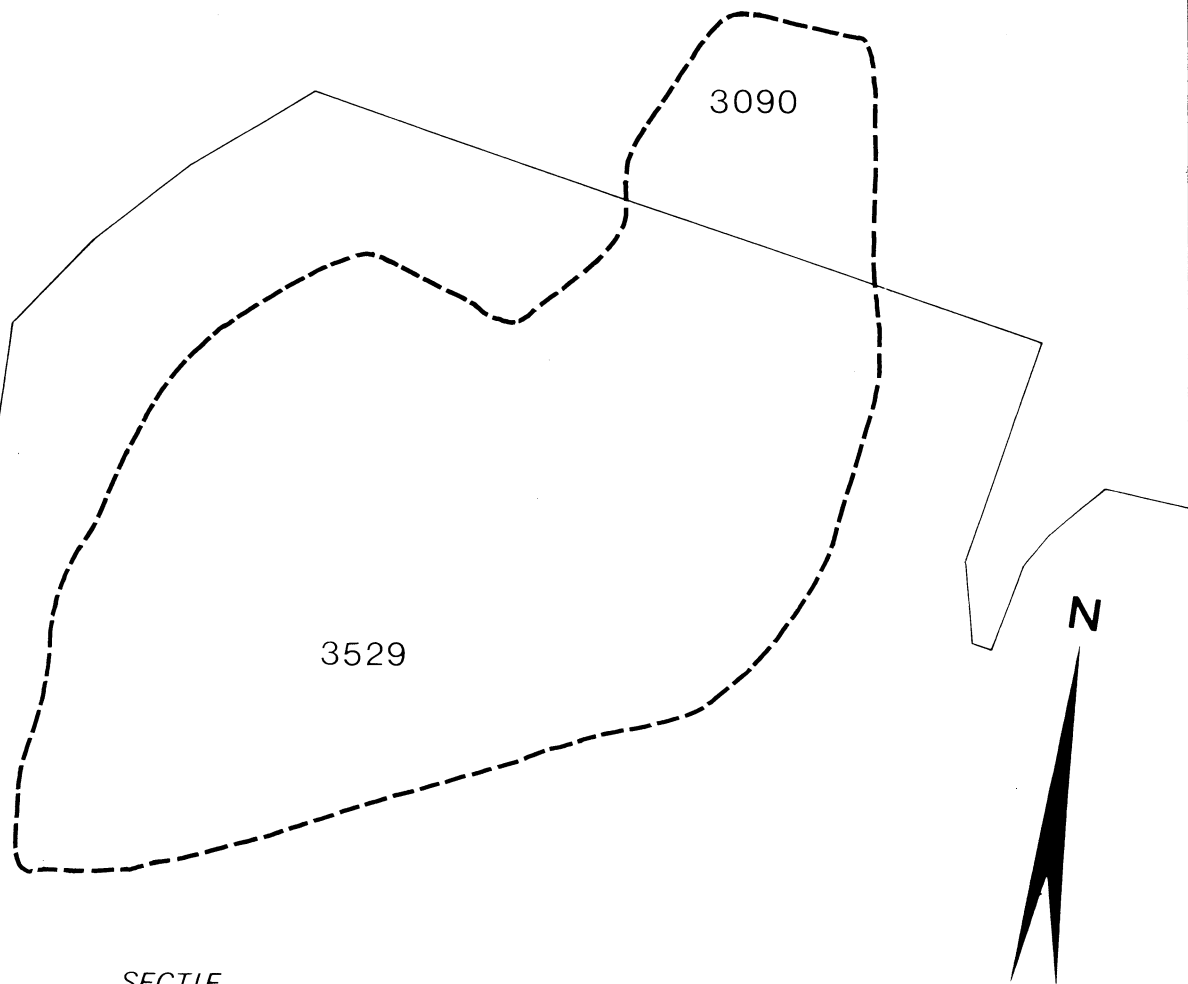
Top. krt. 62A

BN 107

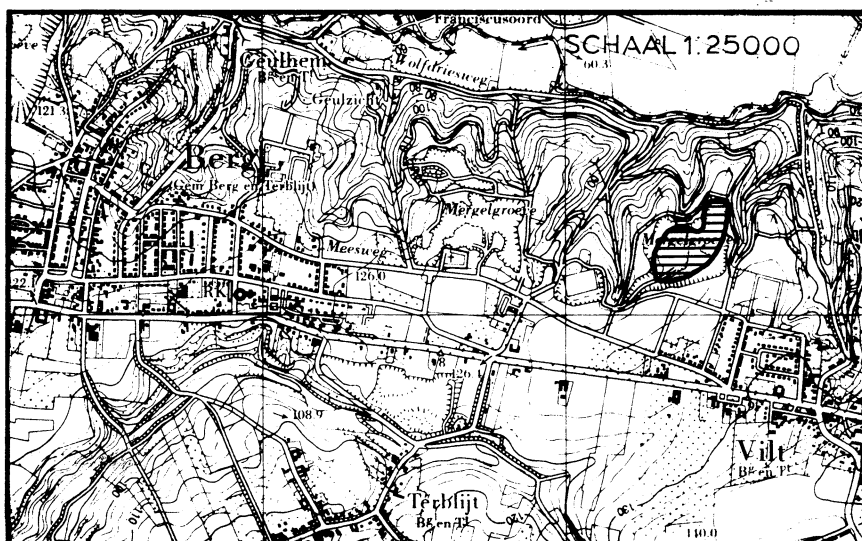
Legenda

-----GRENS NATUURMONUMENT

———KADASTRALE GRENS

SECTIE
BERG EN
TERBLIJT A2

TOELICHTING

Ligging en oppervlakte

Het natuurmonument de "Meertensgroeve" is gelegen in de overgangszone tussen het plateau van Margraten en de steile zuidelijke wand van het Geuldal, in de gemeente Valkenburg aan de Geul. Het natuurmonument bestaat uit een voormalige groeve met enkele poelen, terrassen en steile wanden. In deze groeve bevindt zich de grootste populatie van Vroedmeesterpadden in Nederland.

Deze paddesoort, die binnen Nederland alleen in Zuid-Limburg voorkomt, is aangewezen als beschermde diersoort in de zin van artikel 22, eerste lid, onder b, van de Natuurbeschermingswet en komt bovendien voor op de lijst van streng beschermde diersoorten van het Verdrag van Bern (Trb. 1979, 175). Op grond van dit verdrag dienen zowel de Vroedmeesterpad als zijn leefmilieu beschermd te worden.

De oppervlakte van het onderhavige natuurmonument bedraagt ca. 5 ha.

Natuurwetenschappelijke betekenis

De steile hellingen en de bodem van de groeve bestaan uit zanderig leem, vermengd met zeer grof grind en grote blokken steen.

De brokkelige structuur van de wanden wordt nog versterkt door de door neerslag gevormde erosiegeulen. Hierdoor bieden deze wanden talloze schuilmogelijkheden voor de Vroedmeesterpadden. Bovendien hebben de op het zuiden gelegen wanden een warm micro-klimaat, hetgeen de activiteiten van de padden ten zeerste bevordert.

Op de bodem en de terrassen van de groeve ligt een aantal poelen, waarvan enkele gedurende het gehele jaar water bevatten, hetgeen noodzakelijk is voor de voortplanting van de Vroedmeesterpad. Bij sommige poelen wordt dit veroorzaakt doordat de groeve tot op het grondwaterpeil is afgegraven.

In andere poelen is op de bodem een waterdichte, door regenwater aangevoerde leemlaag ontstaan.

In de periode van 1 april tot 1 oktober kan een volwassen mannetjespad ongeveer drie weken lang een bevrucht eipakket om zijn achterpoten dragen. Waarschijnlijk gaat hij vooral 's nachts vanuit zijn schuilplaats in de groevewand naar een poel om het eipakket vochtig te maken.

Hiervoor is het noodzakelijk dat de pad deze tocht ongestoord kan maken.

Als de eieren rijp zijn wordt het pakket in de poel afgeworpen. De larven kunnen 3-13 maanden in de poel blijven, tot ze zich ontwikkeld hebben tot juveniel. Gedurende het hele jaar kunnen er dus larven in de poel zitten.

De groeve vormt derhalve een ideaal biotoop voor de Vroedmeesterpad, zowel door de schuilmogelijkheden in de wanden, het daar aanwezige warme micro-klimaat, de niet droogvallende poelen, als door de aanwezige rust.

Begrenzing van het natuurmonument

Het natuurmonument bestaat uit een in dagbouw afgegraven terrein en omvat de bodem, de terrassen en de steile wanden van de groeve. De grens wordt derhalve gevormd door de bovenste rand van het talud, zoals aangegeven op de bijbehorende kaart BN 107.

Planologische situatie

In het streekplan Zuid-Limburg, vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg op 20 januari 1977, wordt het gebied aangeduid als "natuurgebied met hoge landschappelijke waarde".

Op de streekplankaarten "Natuurwaarden" en "Landschap" wordt de waarde van het gebied nadrukkelijk onderstreept.

Voor het onderhavige gebied is het Algemeen Bestemmingsplan van de gemeente Berg en Terblijt van kracht, vastgesteld op 9 mei 1977 door de gemeenteraad van Berg en Terblijt (thans Valkenburg aan de Geul) en goedgekeurd op 21 november 1978 door Gedeputeerde Staten van Limburg.

In het plan wordt het gebied deels bestemd tot "bosgebied, tevens waterwingebied", deels tot "agrarisch gebied met hoge landschappelijke waarde, tevens waterwingebied".

Vergelijking van de bepalingen van het bestemmingsplan met de handelingen waarvoor een vergunning ex artikel 12 van de Natuurbeschermingswet vereist kan zijn, leert dat verschillende handelingen die de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument kunnen aantasten, danwel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend kunnen zijn, niet aan een regeling, neergelegd in het bestemmingsplan, onderhevig zijn.

Bovendien blijven de regelingen in een bestemmingsplan beperkt tot ruimtelijke aspecten en biedt het bestemmingsplan geen mogelijkheden voor actief beheer van een natuurmonument.

Gebruik

Tot voor enkele jaren is de, grotendeels bij de gemeente in eigendom zijnde groeve gebruikt voor de winning van onder andere "stol" (zand met grind). Sinds de stolwinning is gestopt is de groeve uitsluitend in gebruik bij de motorclub "Berg en Terblijt".

Crossen kan een bedreiging vormen voor de waarde van het gebied.

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, danwel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden aangevraagd. Het crossen is derhalve vergunningplichtig. Het streven is erop gericht het gebruik als crossterrein op termijn te beëindigen door het vinden van andere, minder kwetsbare locaties. Tot dat moment kan door middel van een beheersplan het gebruik worden gereguleerd.

Aan de motorclub "Berg en Terblijt" is een tijdelijke vergunning ex artikel 12 van de wet onder voorwaarden verleend.

Voor het overige is het niet altijd mogelijk op voorhand aan te geven wat wel en wat niet is toegestaan. In de eerste plaats hangt dit samen met het niet altijd voorspelbare roep- en voortplantingsgedrag van de Vroedmeesterpad, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen.

Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al of niet vereist is. Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, kan hierbij de hulp worden ingeroepen van de consultant Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer. Deze zal dan informatie kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is een vergunning aan te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen waarvoor doorgaans een vergunning vereist zal zijn:

- het berijden van paarden;
- het betreden van de groeve buiten de bestaande paden;
- het betreden van de groeve in de periode van 1 april tot 1 oktober tussen een half uur voor zonsondergang (maar nooit na 21.00 uur) en zonsopgang;
- het opslaan, storten, bergen of deponeren van vuilnis, puin of andere al of niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of producten;
- het dichten van bestaande poelen of andere handelingen die een wijziging van de waterhuishouding of de bodemstructuur tot gevolg kunnen hebben, zoals het maken van dammen en wallen, en het verleggen van tracé's;

- het aanbrengen van enige oppervlakteverharding;
- het plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte - al dan niet aan hun bestemming onttrokken - voertuigen, caravans, tenten en overige onderkomens;
- het aanwenden van groei- en stoorstoffen en verdelgingsmiddelen.

Geen vergunning is vereist voor handelingen, die zijn voorzien in een beheersplan op grond van artikel 14 van de Natuurbeschermingswet (zie onder "Beheersplan").

Het aanvragen van vergunningen dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te geschieden.

Er wordt op gewezen, dat de in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepalingen in beginsel voor een ieder van kracht zijn.

In de praktijk is dit artikel echter vooral gericht op de eigenaren en gebruikers van het beschermd natuurmonument en op de eigenaren en gebruikers van de aangrenzende gronden.

Voor de min of meer incidentele bezoeker is artikel 16 van kracht.

Volgens dit artikel is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken, af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen.

Beheersplan

De wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid met de eigenaar en gebruiker een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis. Met het beheersplan wordt allereerst beoogd, dat het voor het natuurmonument gewenste beheer zal worden uitgevoerd.

Daarnaast brengt het beheersplan met zich, dat de eigenaar en gebruiker meteen al duidelijkheid verkrijgen over handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteiten van het natuurmonument. Doordat een beheersplan in overleg en in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker wordt opgesteld, is ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet voor in het beheersplan neergelegde handelingen geen vergunning vereist. Op grond van de wet kunnen de betrokkenen een vergoeding krijgen voor de uit het beheersplan voortvloeiende kosten, die redelijkerwijs niet voor hun rekening behoren te komen.

Beheersmaatregelen, anders dan ter handhaving van de bestaande situatie en rust en regulering van het motorcrossen lijken op dit moment niet noodzakelijk. Vooralsnog kan het opstellen van een beheersplan beperkt blijven tot het nader regelen van het crossen.

Inlichtingen

De consulent Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer verschaft desgevraagd alle gewenst inlichtingen.

Het kantoor van de consulent in Limburg is gevestigd te Roermond, Lindanusstraat 12, telefoon 04750-34251.